

Miłosierdzie w duszpasterstwie i praktyce poradnianej, red. G. Janikula, Poznań 2010, 231 s., wyd. Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, seria wydawnicza: Edukacja, teologia i dialog, t. 6.

Jan Paweł II w encyklice *Dives in misericordia – O Bożym miłosierdziu* napisał: „Tak więc miłosierdzie staje się nieodzownym czynnikiem kształtującym stosunki wzajemne pomiędzy ludźmi w duchu najgłębszego poszanowania wszystkiego, co ludzkie oraz wzajemnego braterstwa. Nie sposób osiągnąć takiej więzi pomiędzy ludźmi, jeśli te stosunki wymierzmy tylko miarą samej sprawiedliwości. Musi ona w każdym zasięgu między-ludzkich stosunków doznawać jakby dogłębnej «korekty» ze strony owej miłości, która – jak głosi św. Paweł – jest «laskawa» i «cierpliwa», czyli innymi słowy: nosi znamiona miłości miłosiernej, tak istotne dla Ewangelii i chrześcijaństwa. Przypomnijmy jeszcze, że owa miłosierna miłość oznacza także tę serdeczną tkliwość i czułość, która tak wyraziście przemawia do nas ze słów przypowieści o synu marnotrawnym (por. Łk 15,11-32), a szczególnie o owcy czy o drachmie zagubionej (por. Łk 15,1-10). I dlatego też owa miłość miłosierna jest szczególnie nieodzowna w stosunkach pomiędzy najbliższymi, pomiędzy małżonkami, pomiędzy rodzicami i dziećmi, pomiędzy przyjaciółmi, jest nieodzowna w wychowaniu i duszpasterstwie” (DM 14). Współczesny człowiek, doświadcza z jednej strony rozwoju postępu cywilizacyjnego, zwłaszcza technologii informacyjno-komunikacyjnych, a z drugiej strony przeżywa poczucie zagrożenia, gdyż coraz częściej w cywilizacji i kulturze człowieka brakuje podstaw sprawiedliwości, miłości i miłosierdzia. Stąd ogromna troska Kościoła o umacnianie postawy miłosierdzia między ludźmi tak, aby nie było to tylko jednorazowe wydarzenie, ale stała zasada i styl życia ujawniające właściwe cechy wspólnoty chrześcijańskiej.

W tę zachętę i wezwanie Ojca Świętego Jana Pawła II doskonale wpisuje się zarówno konferencja naukowa, która odbyła się 20 kwietnia 2009 roku na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, jak i będąca jej owocem recenzowana publikacja: *Miłosierdzie w duszpasterstwie i praktyce poradnianej*, powstała pod redakcją s. dr Gabrieli Janikula, a wydana w serii wydawniczej: Edukacja, teologia i dialog, t. 6. Zarówno konferencja jak i publikacja są kontynuacją podjętych wcześniej wspólnych inicjatyw Wydziału Teologicznego im. Adama Mickiewicza w Poznaniu we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego i Poznańskim Oddziałem Psychologów Chrześcijańskich.

S. G. Janikula we wstępie nakreśliła uzasadnienie i motywację powstania niniejszej książki, jak i scharakteryzowała oraz uzasadniła poszczególne jej części. Natomiast poszczególni autorzy omawianej pracy zbiorowej podjęli różnorodne aspekty wskazujące na wiele sposobów wspierania człowieka w duszpasterstwie i praktyce poradnianej. Recenzowaną publikację rozpoczynają artykuły ukazujące człowieka jako byt z miłości i jako współpracownika Bożego miłosierdzia (K. Popielski, *Człowiek jako byt z miłości. Miłosierdzie – wzmocnienie bycia i stawania się egzystencji*; M.M. Boużyk, *Człowiek – współpracownik Bożego miłosierdzia. Refleksja metafizyczna*). Kolejne artykuły podejmują problematykę miłosierdzia względem osób niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, zranionych, poszukujących pomocy duchowej, a także prezentują wzory

działań miłosierdzia w pracy edukatora zdrowia, w procesie wychowania w rodzinie czy w poradniach (R. Maciejewski, *Miłosierdzie wobec chorych psychicznie – specyfika, konteksty, kontrowersje*; M. Madej-Babula, *Miłosierdzie istotnym elementem w pracy edukatorów zdrowia*; A. Fiedler-Rawecka, *Miłosierdzie wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną?*; W. Szewczyk, „Wybacz i zaufaj na nowo” – drogi miłosierdzia w praktyce poradnianej; G. Janikula, *Pedagogiczno-katechetyczny wymiar Tygodnia Miłosierdzia*; A. Jacyniak, *Miłosierdzie w kierownictwie duchowym*; A. Ostaszewska, *Model współpracy egzorcysty z psychologiem i psychiatrą*; M. Andrzejewski, *Miłosierdzie dla rodziców*; J. Kocłęga, *Miłosierdzie Boże jako inspiracja w komunikacji rodzinnej*; N. Pikuła, *Doświadczenie miłosierdzia w procesie odchodzenia młodzieży do sekt*; F. Głód, *Wspomaganie człowieka bezdomnego. Działalność „Albertówki” na rzecz osób dotkniętych alkoholizmem*; R. Topolska, *Jakie miłosierdzie wobec osoby uzależnionej od alkoholu?*; K. Chojna, *Miłosierdzie jako istotny element w procesie powrotu do zdrowia Dorosłych Dzieci Alkoholików*; I. Kozak, *Jakie miłosierdzie w pracy z narkomanami?*). Całość zamykają krótkie biogramy autorów, choć nie znajdziemy odpowiedniego odnośnika w spisie treści.

Omawiana książka niewątpliwie inspiruje do refleksji i przemyśleń dotyczących miłosierdzia chrześcijańskiego względem osób potrzebujących. Bardzo cenne jest rozpoczęcie publikacji artykułami z zakresu antropologii filozoficznej, gdyż to buduje podstawy ukazujące człowieka jako osobę w relacji do samego siebie, do innych i do Boga. Niewątpliwie niniejsza publikacja jest znaczącym przyczynkiem do budowania „cywilizacji miłości” i wspierania konkretnych działań miłosierdzia względem drugiego człowieka. Język wielu tekstów jest czytelny i komunikatywny, a jednocześnie posiadający charakter naukowy, chociaż niewątpliwą trudnością wydaje się być fakt, że poszczególne artykuły pochodzą z różnych dyscyplin, a co niekiedy może utrudniać ich odbiór. Występujące drobne błędy językowe i stylistyczne wynikają prawdopodobnie z zaangażowania poszczególnych autorów w dzieło miłosierdzia i nie obniżają znacznie wartości niniejszej publikacji. Dobrze się stało, że Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, publikując niniejszą pozycję, udostępniła poruszane w niej zagadnienia szerszemu gronu odbiorców, bowiem powstała książka może być przydatna w wielu wymiarach pracy i pomocy człowiekowi. Poszczególne teksty, podejmujące szczegółowe zagadnienia z praktyki duszpasterskiej pracy poradni, będą niewątpliwie ogromną pomocą dla kapłanów, wychowawców, wszystkich osób zaangażowanych w pracę na rzecz wyżej wymienionych grup potrzebujących pomocy i wsparcia.

Ks. Józef Stala